

Arhivaar Maie Barrow elust Austraalias ja eestlaste arhiivist Sydneys

Paavo Annus*

Maie, Sa ei ole sündinud Austraalias. Räägi, palun, mõne sõnaga, kuidas Sa sinna sattusid.

Mina sattusin Austraaliasse peale sõda nagu väga paljud pagulaseestlased. Minu isa Osvald Talmel oli lennuväeohvitser¹ ja neljakümne neljandal aastal valmistus koos Saksa lennuväega lahkuma Eestist Saksamaale². Selleks et mind ja minu ema mitte maha jätta, muretses isa meile koha laevale „Moero“³.

Minu ema Dagy⁴ ei tahtnud üksinda põgeneda ja rääkis siis oma õega, et ta ühineks meiega ja tuleks kaasa.

Minu tädi Olli⁵ oli aga praktiline inimene. Tema arvas, ega põgenikelaeva peal restorani ega niisuguseid asju ei ole, pakkis toitu, riideid ja muid pampusid kokku ja see kõik võttis oma aja.⁶ Kui me Tallinna sadamasse jõudsime, siis Moero peal meie jaoks enam ruumi ei olnud. Siiski õnnestus leida kohad laeval Lapland.

Mina olin siis kaheaastane ega mäleta sellest eriti palju, aga laev siirdus Danzigi. Tee peal pommitati „Moerot“, tuhanded inimesed hukkusid ja nii oli see õnneasi, et me jäime laevast maha.

Ja siis minu ema koos kolme või nelja lenduri abikaasade ja lastega põgenes rinde eest Saksamaale. Seal liikudes, olime mõnikord rindest vaid paar kilomeetrit ees. Kuna mu ema oli saksa ohvitseri⁷ abikaasa, siis saime vahetevahel ikka ka sõjaväerongidega edasi. Kogu teekonda Baierimaale polnud siiski võimalik raudteed pidi jätkata, kuna raudteed oli mitmes kohas pommitatud. Siis liikusime jälle jalgsi edasi. Teate sõja lõpust võtsime vastu Baieris. Järgnevad aastad möödusid mitmes põgenikelaagris Saksamaal.

Woodside'i põgenikelaagris Lõuna-Austraalias 1949. Maie nukuga (vasakult teine). Foto: Maie Barrow Eesti Arhiiv Austraalias

* Paavo Annus (1951), Rahvusarhiiv, Filmiarhiiv, arhivaar, paavo.annus@ra.ee

¹ Osvald Talmel oli õppinud Eesti Sõjaväe Lennukoolis. Teise maailmasõja ajal teenis lendurina *Wehrmacht* 'i eesti üksuses (11. öölahinglennu grupp). O. Talmel, käsikiri, 11. öölahinglennu grupp, lk. 3.

² Väljalend algas Tallinnast 21.09.1944, lend Eestist Saksamaale. Kirjutamata memuaare. Osvald Talmel 02. Fonoteegi nr. RMARH – 628882 (eetris: 07.10.1990). Enne väljalendu oli O. Talmel paigutanud abikaasa ja tütre Saksamaale suunduvale laevale.

³ Pärast Saksa juhtkonna otsust Eesti maha jätta saadeti lennusalga juhid eriülesandega Tallinna, et teha kõik võimalik lennuväelaste perekondade evakueerimiseks. H. Arro. Eesti lendurid lahingute tules. Tallinn, 2008, lk. 87.

⁴ Lydia Dagmar Vennikas.

⁵ Olga-Marie Vennikas.

⁶ Ema hakkas liha ja saiu küpsetama, et oleks tee peale toitu võtta, samal ajal oli tarvis pakkida kõik, mis pidi teele kaasa tulema. Ei olnud enam aega mõelda ega olukorda arutada. A. Zechanowitsch (ema Olga-Marie Vennikas). – Põgenemine kodumaalt. ERMi sõprade aastaraamat. Lee, 10.2004, lk. 75

⁷ Osvald Talmel, mereluure lennusalga 1./127 *Oberleutnant*.

Siis, kui isa tuli sõjavangilaagrist tagasi, oli lõpuks käes aeg otsustada, kuhu edasi. Muidugi tahtsid kõik Ameerikasse minna, aga Ameerika valis väga ettevaatlikult, keda vastu võtta. Endisi sõjaväelasi, kes olid Saksa sõjaväes teeninud, nad ei tahtnud. Muidugi, kui sa valetasid ja said võltsitud paberid, siis sa said. Aga minu isa oli niisugune tüüp, kes seda ei teinud. Nii me siis Ameerikasse ei saanud.

Kanada tahtis vallalisi noori ja tugevaid, aga Austraalia oli nõus võtma ka perekondi ja nii me Austraalia sihiks ka valisime.

Isa saabus Austraaliasse kohale kuus kuud varem. Kohapeal laenas ta kellegi käest kaks šillingit, et meile kirja kirjutada ja teatada, et oli kohale jõudnud. Umbes kuus kuud hiljem jõudsin laevaga lõpuks Adelaide'i. Isa oli meil vastas. Olime kolm nädalat „lähikäigulaagris“.⁸ Seejärel leidis isa meie jaoks korteri. Üldiselt oli peale sõda Austraalias väga raske kortereid saada. Valitsesid majanduslikult rasked ajad. Elasin selles korteris umbes kaheksateist kuud. Enne meie saabumist oli isa juba maja tarbeks krundi ostnud. Koos oma sõpradega ehitati ta üles väikese, asbestiga kaetud seintega maja. Töö oli organiseeritud nii, et isa kirjutas üles, mitu tundi oli iga mees tema maja ehitusel nädalalõppudel tööd teinud. Paljud maja ehitusel töötanud eestlased elasid siiski ikka veel kortermajades. Kui teised eestlased olid nädala kestel söönud vaid Austraalia toitu, siis minu ema keetis neile suure pajatäe eestipärast toitu. See lisas indu ja oli stiimul, et maja ehitamisel kaasa lüüa. Sedaviisi saimegi juba 12 kuu pärast oma majja elama.⁹ Hiljem töötas isa muidugi sama palju tunde sõprade heaks, kuni ka nemad oma majad valmis ehitasid. Nii kasvasin ma üles Adelaide'i eesti peres. Kodus rääkisime eesti keelt, lisaks käisin eesti täienduskoolis. Nõnda viibisin esmaspäevast reedeni ingliskeelses keskkonnas, reedeõhtust esmaspäevani viibisin aga eestlaste keskel.

Kõigil põgenikel siiski nii hästi ei läinud. Austraalia oli ainuke riik, kes võttis vastu perekondi ja mõnikord võeti kaasa ka vanaisa ja vanaema. Esimene peatuspaik oli tavaliselt „lähikäigulaager“. Enamasti tehti perekonnapeaga kaheaastane tööleping. Mõnikord saadeti mees põhja poole, näiteks Queenslandi uraanikaevandusse, naine ja lapsed jäid siis laagrisse maha. Tuli ette ka selliseid olukordi, kui olid saanud naised lastega ja nad pidid oma lapsed lastekodusse panema, kuna ei saanud nende eest hoolitseda.

Minu isa töötas Holdeni autovabrikus¹⁰ ja ema kangruna tekstiilivabrikus ACTIL¹¹. See, et ema tööl käis, oli Austraalias küllaltki omapärane, sest reeglina abielus Austraalia naised tööl ei

Perekonna taasühinemine Adelaide'is 1949. Maie ema süles valge juuksepealaga. Osvald Talmel seisab (kaabuga härra mantlis).
Foto: Maie Barrow Eesti Arhiiv Austraalias

⁸ „lähikäigulaager“ = põgenikelaager (Austraalias).

⁹ 1951. a. jõulude eel kolis perekond uude majja. O. Talmel. Minu mälestused, 1991, lk. 26 (käsikiri).

¹⁰ General Motors Holden Adelaide'is.

¹¹ Australian Cotton Textile Industries Ltd. (ACTIL)

käinud. Adelaide 'is elades võtsid minu vanemad aktiivselt osa eestlaste huviringidest, eriti isa, kes oli pea iga uue ürituse algatajate seas. Ta laulis meeskooris ja vaatamata kõikidele vintsutustele elas 92. eluaastani.

Sinu isa Osvald Talmet osales Teises maailmasõjas Saksa lennuväe koosseisu kuulunud lennuüksuses. Kas isa on hiljem neid aegu ka meenutanud?

Isa ei rääkinud sellest ajast eriti palju. Väga palju oli neid mehi, kes olid need sündmused kord juba läbi elanud ega tahtnud neist üldse rääkida, eriti peale Austraaliasse saabumist. Kui meie lennuväe mehed eesti päevadel juba kord kokku said, siis istusid nad mõnikord koos terve öö ja jutustasid oma lugusid. Nad olid siis juba vanad mehed, aga kui neid aastaid meenutati, siis isegi justkui muutus nende hääli nooreks. Neil kohtumistel elasid mehed neid momente ja olukordi uuesti läbi, viibides samal ajal otsekui teises ajas ja ruumis. Ma mäletan hästi kahte episoodi, mida isa oli kord Kevinile,¹² minu mehele rääkinud.

Esimene juhus, kui ta vaenlase piiri lähedal oli parajasti tagasilennul, juhtus midagi mootoriga. Peale hädamaandumist ta ei teadnud, kas oli juba Eestis või ikka veel Venemaal. Natukese aja järel põgenedes kuulis ta metsas hääli ja lähemale jõudes selgus, et räägiti eesti keeles. See oli loomulikult tema jaoks suur sündmus, et oli juba omade keskel kodumaal.

Teine episood, mis hästi meelde jäänud: iga kord, kui ta tuli ülesande täitmiselt tagasi, tegi ta tiiru üle vanaisa talu Kirnas, kus parajasti viibis Osvaldi ema. See ülelend andis märku, et tema poeg on ülesande täitmiselt õnnelikult tagasi pöördunud, ja mis peamine, et elus.

Aastaid hiljem, kui istusin Rahvusarhiivis ja lehitsesin isa dokumente, leidsin teiste seast ühe ajaleheväljalõike, kus kirjeldati aumärkide väljajagamist peale teatud arvu öölendude sooritamist. Sel korral jagati välja kümme raudristi ja vaid üks kuldrist. Küsisin tookord isa käest, et miks vaid üks kuldrist 10 raudristi kohta. Isa vastas, et enamik lendureid ei elanudki nii kaua. Nii et see oli siiski väga ohtlik tegevus.

Pärast gümnaasiumi õppisid ülikoolis keemiat...

Minu kõige tugevamad ained koolis olid matemaatika, füüsika ja keemia. Nii algasid 1960. aastal õpingud Adelaide 'i ülikoolis keemia erialal. Sel ajal oli ülikoolis õppimine veel tasuline. Kui hästi läks, siis said riigilt stipendiumi ja mõnikord sai selle toetusega osta isegi ka õpperaamatuid. Kui olid aga küllalt vaene, maksti kinni ka elamiskulud. Kuna isa ja ema mõlemad tööl käisid, olime „liiga“ jõukad, et täit stipendiumi saada. Mulle maksti siis kinni ülikooli õppemaks ja osa õpperaamatute maksumusest. Elamise raha aga mulle sel ajal ei makstud. Stundiumi lõpetasin B. Sc. (keemia) kraadiga. Seejärel töötasin ühes riiklikus analüütilises laboratooriumis ja see töö mulle väga meeldis.

Järgnes abielu ja kuna minu abikaasa Kevin Barrow siirdus tööle Londoni, siis Inglismaal töötasin seitse aastat suuruselt kolmanda ülikooli University College London juures, alguses tehnilise assistendina ja seejärel teadurina.

Austraalia ajalehest Meie Kodu saame teada, et pärast ülikooli oled end täiendanud veel kahel erialal, millel pole keemiaga just kõige lähemat seost. Kuidas see juhtus, et läksid hiljem õppima prantsuse keelt ja seejärel lisaks veel arhiivindust?

Kui minu abikaasa Kevin sai NSW ülikoolis¹³ lektori koha, pöördusime tagasi Austraaliasse. Siis sündisid meile kaks last. Nendega kodus olemine oli väga hea, aga mitte nii väga vaimustav. Siis otsustasin, et lähen õppima ülikooli prantsuse filoloogiat.¹⁴ Noorte kõrval õppisid minuga koos veel kuus minuealist naist. Nooremate üliõpilaste jaoks olime me „Golden Oldies“, nad vaatasid meie peale kui ajaloo vana vanuritele. Aga „kuldset vanurid“ läksid õppima selleks, et nad olid millestki huvitatud. Noored lihtsalt jätkasid oma haridusteed peale keskkooli. Samas olime meie aga rühmas tippõpilased. Prantsuse filoloogiat lõpetasin 1980. aastal BA tasemel.

¹² Kevin Barrow, Maie abikaasa (1965).

¹³ University of New South Wales in Sydney.

¹⁴ Macquarie University in Sydney.

Edasi töötasin abikaasa Kevini assistendina ja samal ajal hakkasin tegema magistrikraadi juba keemia alal. Seega töötasin ülikoolis ja olin samaaegselt ka üliõpilane.

Ühel päeval aga koputas minu õlale Austraalia Eesti Seltside Liidu esimees Raivo Kalamäe ja ütles, et tahab minuga rääkida. Oli ette teada, et kui Raivo Kalamäe tahab sinuga midagi rääkida, siis ei tähenda see „midagi head“. Nagu ma juba ette aimasin, tähendas see tööd. Ja siis pakkuski ta mulle arhivaari kohta. Mõtlesin, et miks ka mitte, sest olin mõnda aega ülikooli juures organiseerinud pruugitud raamatute müüki – ja kui raske see „arhiivi värk“ võib ikka olla! Nii ütlesingi talle oma jah-sõna.

Nõnda tõstsin oma arhivaariametis esimesel aastal materjale ühest kohast teise ja mõtlesin, kuidas neid oleks parem korraldada. Doktor H. Salasoo oli vägev koguja, tal oli tõesti hea kogu, aga ta ei olnud arhivaar, mitte selle sõna klassikalises tähenduses. Tema teadis alati, kus materjalid paiknesid, aga keegi teine ei teadnud.¹⁵ Terve esimese aasta kestel helistasin ülikooli arhivaarile ja küsisin, kuidas ma seda või teist asja teen. Lõpuks otsustasin aga, et lähen ja õpin arhiivindust. Valisin välja vaid need ained, mis minule arhiivitöös vaja lähevad ja samuti mis mind ka huvitasid. Võib-olla kaks kuud õppisin seal, kuni taipasin, et mind huvitab kõik, mis seotud arhiivindusega. Siis alles sain aru, et kui sa selle valdkonnaga tegelema juba hakkad, siis see sind kunagi enam ei jäta. See on nagu „verehaigus“. Viimasel aastal koostas magistritööd paralleelselt tööga Sydney Eesti Maja arhiivis. Samal ajal töötasin veel Sydney Botany linnaosa arhivaari kohal. Pean ütleva, et kõik ülikoolikraadid meeldivad mulle, kuid see arhiivinduse alalt saadud kraad teeb mind kõige rohkem õnnelikuks.

Oled sündinud Eestis, üles kasvanud ja hariduse saanud aga võõras keskkonnas, kaugel Austraalias. Kellena Sa ennast öieti tunnud?

Kodus rääkisime eesti keelt, käisin eesti täienduskoolis, osalesin gaidide tegevustes, lõin kaasa rahvatantsurühmades. Esmaspäevast reedeni aga viibisin koolis ingliskeelses miljöös. Reede õhtust pühapäeva õhtuni rääkisime aga ainult eesti keelt. Kõik need tegevused toimusid Eesti Majas ja selle ümber. See ei olnud küsimus, kas ma olen austraallane või eestlane. Siis, kui olin veel täitsa laps, olid meie pere tuttavad ainult eestlased. Alates esimesest klassist kuni gümnaasiumi lõpuni olid peaaegu kõik minu sõbrad, kelle sünnipäevadel käisime, samuti eestlased. Muutus toimus aga siis, kui ülikooli astusin. Siis laienes ka minu tutvusringkond: tulid teised huvid, kuid isegi ülikoolis õppides oli seal Balti üliõpilaste ühing. Adelaide´is polnud nii palju eestlasi, et eraldi organisatsiooni moodustada. Ühte aga teadsin ma alati – et olen eestlane.

Olen nüüdseks Austraalias elanud 68 aastat. See on paratamatu, et kindlasti on see elu siin minusse mingisuguse jälje jätnud. Ma ei mõtle iga päev, kas olen eestlane või austraallane. Olen mõnikord oma sõpradele ja tuttavatele sellele küsimusele vastust otsides selgitanud neile: kui juhtub, et areneb välja üks väga, isegi vägagi teoreetiline olukord, kus ma võib-olla satun raskustesse. Siis võib-olla tuleb mingi identiteedikriisarnane olukord minu sees – kas olen austraallane või eestlane? Selle kõige selgituseks kujutame nüüd ette, et Austraalia jalgpallimeeskond ja Eesti jalgpallimeeskond jõuavad maailmameistrivõistlustel finaali ja siis otsustatakse ära maailmameistri tiitli saatus. Ja ma pean valima, kumma meeskonna poolt siis olen. Aga ma olen kindel, et sellist võimalust iialgi ei tule. Ei Eesti meeskond ega Austraalia meeskond jõua kunagi sellisele tasemele. Ma lihtsalt olen mina ja see eesti päritolu ja Austraalias elamine on lihtsalt osa minust.

Kas Austraalias elades unistasid, et saabub päev, mil astud veel kunagi kodumaa pinnale?

Minu põlvkonnale oli Eesti otsekui unistuste maa, millest meie vanemad ikka ja jälle rääkisid. Muidugi igatsesid kõik, et Eesti saab kunagi vabaks, aga oma südames me seda ei uskunud. Kui ma esimest korda 1967. aastal Tallinna külastasin, tundsin ma kohe paljud kohad Tallinnas ära: Kolm Õde, Toompea, raekoda... Seda kõike oli tookord oma silmadega nii kummaline näha.

Tallinna tänavapilt oli hall, värve peaaegu polnudki. Autosid oli siis vähe. Eestlased olid tä-

¹⁵ Kuigi kõik saabunu hoolikalt registreeriti, osutus trükiste leidmine pärast arhivaari manalatele minekut ilma tema hiilgava mäleta peaaegu võimatuks. Materjali süstematiseerimine ja kataloogimine on arhiivi praeguste hooldajate mureks, sest pole lihtne arhivaalide suures hulgas orienteeruda. A. Valmas. Eesti Arhiiv Austraalias. – Akadeemia 2009, nr. 4, lk. 858.

naval vaiksed ja hoidusid liigest tähelepanust. Kodus oldi aga ikka truud eestlased. Lastele oli varakult selgeks tehtud ja õpetatud, et väljaspool kodu neid jutte, mida kodus räägitakse, pole vaja rääkida. Teiselt reisilt Eestisse, 1973. aastast on silme ees ja meeles pikad järjekorrad, et Viru hotelli sisse saada.

Oled Eesti Arhiivi Austraalias juhtinud pea veerand sajandit. Räägi palun oma tööst arhiivis. Kui kaugele olete arhiivi korrastamisel jõudnud?

Alustan meelsasti sinu küsimuse teisest poolest. Mõnikord ma mõtlen, et me oleme väga kaugelt jõudnud, teine päev aga, et sel arhiivitööl ei tule mitte kunagi lõppu. Küllap sarnaselt tunnevad ilmselt kõik need, kes on arhiivitööga vähem või rohkem kokku puutunud.

Ajal,¹⁶ mil ma arhiivi üle võtsin, oli see äsja ümber kolitud dr. H. Salasoo kodust Sydney Eesti Maja ruumidesse. Materjal oli paigutatud riulitele nii, nagu neid oli omal ajal korrastanud dr. H. Salasoo. Dokumendid seisid vaheldumisi aruannete, raamatute ja fotodega.

Arhiivi korrastamise esimeses etapis eraldasid raamatud enam-vähem teemade järgi. Isiklike dokumentide jaoks tegin lihtsad arhiivikastid, dokumendid korrastasin tähestiku järjekorras. Nii hakkasime mingit süsteemi dokumentide seas üles ehitama.

Varem oli meie arhiivi koondatud väga mahukas eesti pagulasajalehtede kolleksioon. Kuid ükski arhiiv pole nii suur, et sinna kõik ära mahutada. Siis tegime otsuse, et meie säilitame üksnes Austraalia eestlaste ajalugu. Nüüdseks on peale isiklike dokumentide kogu ka Austraalias tegutsenud eesti organisatsioonide dokumentide kogu.

Meie raamatukogu sisaldab teatmeteoseid, ilukirjandust, pagulaseesti kirjandust ja Austraalia eestlaste kohta kirjutatud trükised. Varem oli meil väga ja väga palju eestikeelseid ajalehti, neid saadeti omal ajal kokku terve maailmast. Pakkusin neid ajalehti teistele muuseumidele ja arhiividele. Need olid väga õnnelikud, aga keegi neist ei tahtnud ühest ajalehe nimetusest täielikku kolleksiooni. Näiteks ajalehest Eesti Hääli sooviti hankida vaid üksikuid numbreid. See võttis aga tohutult aega, et igäühe jaoks vajalik välja noppida. Nüüd säilitame austraalia eestlaste ajalehest Meie Kodu kaks eksemplari. Mujalt saabunud ajalehti, nagu Eesti Päevaleht ja Eesti Elu,¹⁷ hoiame me alles aga vaid kaks aastat.

Arhiivi korrastamine, kirjeldamine, teemade järgi kokkupanemine ja kataloogide koostamine on pidev töö, mis jätkub ka tulevikus.

Meie arhiivis töötavad vabatahtlikud tavaliselt üks päev nädalas.¹⁸ Igäühel neist on oma tööloik, millega tegelda. Valler Lipping koondab kokku organisatsioonide dokumente ja sisestab andmed kataloogi. Leena Treffner korrastab ja täiendab raamatukogu. Jüri Woan tegeleb fotokoguga, Elli Annuk¹⁹ koostab ajalehe Meie Kodu indeksit ja kogub eestlaste andmeid surmakuulutustest, Elvi Suviste tegeleb helilintidega. Reet Simmul²⁰ on koostanud isiklike dokumentide kataloogi ja praegu töötab põgenikelaagri dokumentidega. Mina tegelen nende asjadega, millega keegi teine ei taha tegelda, võtan külalisi vastu ja vastan küsimustele. Mul on tunne, et meil kõikidel on siin Eesti arhiivis tööd terveks eluks.

Pisut rohkem kui kümme aastat tagasi, kui külastasin esmakordselt Sydney Eesti Maja ja arhiivi, algas järjepidevam koostöö Rahvusarhiivi filmiarhiiviga.

Kuna meie arhiivis puudub tehnika helisalvestiste digiteerimiseks, oleme küsimuse lahendanud nii, et helilintide ja helikassettide salvestised oleme üle andnud Rahvusarhiivi filmiarhiivi. Neist tehtud digiteeritud koopiad oleme aga tagasi saanud oma arhiivi Sydneys CD-del ja hiljem DVD-del. Eelmisel aastal andsime üle filmiarhiivi suure hulga heliplaate ennesõjaajast periodist. Ühe heliplaadi olemasolust polnud jälgi üheski eesti heliplaatide kataloogis. Teise kohta oli teada vaid

¹⁶ Alates 1. juulist 1994. A. Valmas. Eesti Arhiiv Austraalias, lk. 856.

¹⁷ Ajalehed Meie Kodu, Eesti Päevaleht, Eesti Elu ilmuvad tänaseni vastavalt Sydneys, Stockholmis ja Torontos.

¹⁸ Vabatahtlike tööpäev Sydney Eesti Majas on tavaliselt kolmapäev ja sel ajal on arhiiv avatud ka külastajatele.

¹⁹ E. Annuk on arhiivis töötanud üle 30 aasta.

²⁰ R. Simmuli isa Elmar Pärjel oli pärast keskkooli lõpetamist õppinud samuti Eesti Sõjaväe Lennukoolis. Teise maailmasõja ajal teenis ta mereluure lennusalga 1./127 tehnilise ohvitserina. H. Arro. Eesti lendurid lahingute tules. Tallinn, 2008, lk. 125.

fakt plaadi väljaandmise kohta, plaadi füüsilise olemasolu kohta seni andmed puudusid. Viimase postisaadetisega saabusid aga eestikeelsete raadioaadete salvestised Austraalias. Küllap saab varsti kuulda, millest räägiti neis saadetes eesti kuulajale 1970-ndate lõpus ja 1980-ndate alguses.

Eesti Arhiiv Austraalias oli mujal elanud eestlaste seas tuntud ja sinna saadeti hoiule eri aegadel lindile üles võetud salvestisi eestlaste avalikelt üritustelt Göteborgis ja teistes maades, nagu Inglismaa, Kanada, Saksamaa ja USA.

Omaette põnevaid lugusid sisaldavad helilintidele sisse loetud ja seejärel posti pandud helikirjad. Väikeste mõõtudega helilindid liikusid Ameerika Ühendriikide ja Austraalia vahel.

Nii tervitasid, jagasid rõõme ja muresid „silmast silma nägemata ja kätt andmata“ arhivaar Hugo Salasoo²¹ ja Heino Taremäe New Jersey`st USA st.²² Samal viisil liikusid Oskar Nahe helikirjad Stockholmist Austraaliasse H. Salasoole 1960-ndate teisel poolel.

Meie arhiivist on saanud täiendust lisaks ajalehtedele Eesti Kirjandusmuuseum, Eesti Hoiu- raamatukogu, aga ka Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum²³ Tartus ning teised mäluasutused.

*Olete juhendanud, abistanud ka teiste Austraalia vähemusrahvaste arhiive kogutud materjalide kor-
rastamisel.*

Oleme mitme Sydneys tegutseva vähemusrahvuste grupi esindajatele abiks ja nõustanud neid oma arhiivide korrastamisel. Loodan, et meie juhendamisest on vast kõige rohkem kasu saanud hor-
vaatide rahvusgrupp Sydneys. Teiste rahvuste esindajatele oleme samuti korraldanud arhiivipäevi. Neil osalejate seas on lisaks juba nimetatud horvaatidele veel hollandlasi ja hiinlasi.

Aeg-ajalt korraldame ka infopäevi kohalikele huviringidele. Sellise vastuvõtu juurde kuulub sageli ka külaliste toitlustamine. Mõnikord on külalised tellinud ka lõunalaua. Siis mina valmis-
tan selleks puhuks borši või Reet teeb frikadellisuppi. Selle järel on laual kringel ja kohv või tee. Külastuse ajal tutvustame gruppidele Sydney Eesti Maja püsinäitust. Ekskursioone juhivad siis Elli, Reet, Jüri ja mina. Selline vastuvõtt on külalistele tasuta ja nii saame teenida vahendeid oma arhiivi kulude katteks.

Maie Barrow`t küsitles Rahvusarhiivi filmiarhiivi arhivaar
Paavo Annus

(mai–juuni 2018)

²¹ H. Salasoo helikirjast H. Taremäele (1967) EFA_0706_H_HL_4323.

²² H. Taremäe valminud arhiivihoonest ja korrastustööde hetkeseisust Eesti Arhiivis Ühendriikides (1968). EFA_0706_H_HL_4326.

²³ Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum sai meilt 1920. aasta olümpiamängudest osavõtudiplomi kergejõustiku alal, mis oli küll maailmas juba palju „ringi rännanud“.